

Det Kongelige
Kommunal- og Regionaldepartement
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Vår dato 30.04.2008
Deres dato 26.02.2008
Vår referanse DM 139596-v1/bmj
Deres referanse 087557-1 CH

Forvaltningsreformen - høringsnotat om forslag til nye oppgaver til det regionale folkevalgte nivået

Vi viser til departementets høringsbrev av 26.02.08. Vi viser også til departementets pressemelding av samme dato som gir nyttige tilleggsopplysninger om departementets holdning til antall regioner.

I NHOs kommentarer til St.meld. nr. 12 (2006–2007) Regionale fortrinn – regional framtid, sendt Stortingets kommunal- og forvaltningskomité den 5. februar 2007 (som vedlegges denne høringsuttalelsen), heter det:

”NHOs utgangspunkt er at en reform av regionalforvaltningen er en omfattende prosess som ikke kan gjennomføres ofte. Dette tilsier at reformen som gjennomføres nå, må være tilstrekkelig robust til å kunne møte utfordringene vi står overfor i flere tiår fremover.

Regjeringens opplegg for regionalreform preges etter vår oppfatning av et lavt ambisjonsnivå og for lite helhetstenkning. NHO mener reformen det legges opp til, ikke er tilstrekkelig til å møte de utfordringer norske regioner og lokalsamfunn står overfor. Ut fra dette, og i lys av at reformer i lokal- og regionalforvaltningen må ha en langsiktig karakter, mener NHO at Stortinget bør be om at det utarbeides en mer prinsipiell melding der hele forvaltningssystemet sees under ett, og der man trekker opp de langsiktige prinsipper for både antall forvaltningsnivåer og oppgavefordeling dem imellom i de kommende tiår. Inntil en slik vurdering foreligger, bør arbeidet med regionalreformen stilles i bero.”

Den demografiske utviklingen og tendenser til stadig tidligere tilbaketrekning fra arbeidslivet gjør at forholdet mellom dem som er i jobb og dem som ikke er det vil endres kraftig i de kommende tiår. Derfor er det desto viktigere at arbeidet organiseres på best mulig måte, for å oppnå maksimal utnyttelse av arbeidsstyrken. Ikke minst gjelder dette forvaltningssystemet og offentlig sektor.

Det er skuffende at dette perspektivet ser ut til å være helt fraværende i Regjeringens arbeid med forvaltningsreformen. Diffuse erklæringer om lokaldemokrati later til å veie tyngre enn hensynet til mest mulig effektiv drift og dermed best mulig offentlige tjenester for befolkningen og virksomhetene.

I NHOs kommentarer til Regionalmeldingen tok vi som nevnt primært til orde for å skrinlegge hele reformen, med det utgangspunkt den da hadde. Subsidiært støttet vi forslaget om å erstatte fylkeskommunene med 5-8 regioner. Når det gjaldt overføringer av arbeidsoppgaver fra sentralt til regionalt nivå, uttalte vi generell skepsis til de fleste av forslagene som lå i meldingen. Denne skepsisen blir ytterligere styrket av at Regjeringen nå har signalisert at det ikke blir noen sammenslåing av fylker. Spesielt vil vi peke på følgende felter, hvor vi mener det legges opp til regionalisering av oppgaver som er lite ønskelig:

Utdanning

Forslaget om at Regionene (fylkene) skal oppnevne de statlige representantene til høyskolestyrene, vil representere et klart tilbakeskritt i forhold til forsøkene på å få hevet kvaliteten i høyskolesystemet. Det vil kunne føre til sementering av dagens høyskolestruktur, og er stikk i strid med de intensjoner som ligger bak Stjernø-utvalgets innstilling, og som NHO er enig i.

NHO kan heller ikke gi sin tilslutning til forslaget om at fylkene skal ta ansvaret for finansiering av fagskolene. Dagens ordning, der godkjente fagskoler kan få støtte direkte fra staten, er vesentlig bedre egnet til å ivareta samfunnsmessige behov for fagskoleutdanning. Det er her snakk om en ganske spesialisert utdanning der koblingen mellom utdanningen og lokalt arbeidsliv ofte kan være svak. En fylkesvis finansieringsordning vil dermed lett kunne føre til et redusert utdanningstilbud.

Forskning og innovasjon

Det ligger en åpenbar fare for å fragmentere og svekke næringspolitikken ved å fordele viktige virkemidler for næringslivet til en uferdig regionmodell både med hensyn til oppgaver og antall. Innovasjon Norge vil gjennom regionalisering svekkes som instrument for en nasjonal næringspolitikk. Ordning med regionale forskningsfond vil også ha negative konsekvenser. NHO mener at tildeling av offentlige midler til forskning bør skje utelukkende etter vurdering av prosjektenes kvalitet og relevans. Regionale "potter" for forskning kan lett bidra til støtte til forskning av lavere kvalitet enn vi ellers ville ha fått. Vi vil også vise til Forskningsrådets utredning, der det bl.a. heter: *"Hvis de ulike satsingene på regionalt nivå ikke er godt koordinert seg imellom og mot nasjonale satsinger kan det føre til fragmentering og suboptimalisering av den samlede FoU-innsatsen i Norge"*

Samferdsel

Ved behandlingen av St.meld. nr. 12 (2006–2007) sluttet Stortinget seg til at ansvaret for riksvegnettet utenom stamveiene, med tilhørende ferjestrekninger, overføres til regionene (uavhengig av antall regioner).

NHO tviler videre på om fylkene vil være i stand til å ivareta samordningsfunksjonen og se helheten i transportsystemet ved en slik overføring.

Overføringen vil kunne føre til at kvaliteten på veinettet blir forskjellig i ulike deler av landet, avhengig av regionenes prioriteringer innenfor rammetilskuddet fra staten. Trafikksikkerhetsarbeidet kan også bli ulikt. Dette vil skape økt behov for statlige føringer i form av lov eller forskrift som sikrer minstestandarder, noe som igjen vil kreve systemer for dispensasjoner som sørger for at føringene blir fulgt opp. Videre vil overføringen i seg selv innebære et omfattende administrativt arbeid.

På denne bakgrunn vil NHO holde fast ved at riksveiene med tilhørende ferjestrekninger ikke bør overføres til regionalt nivå.

Det følger videre av høringsnotatet at deler av statens vegvesens organisasjon vurderes overført til regionene. En overføring av Vegvesenets organisasjon til regionene vil kunne gå ut over det sterke nasjonale kompetansemiljøet som er bygget opp og stordriftsfordeler som er oppnådd gjennom de siste års omorganiseringer. Det vil også kunne medføre økt byråkrati og økte kostnader. NHO er av den oppfatning at fagmiljøet i Statens vegvesen bør forbli samlet

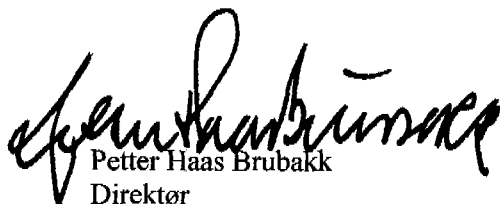
Ytre miljø

NHO registrerer at det ikke foreslås endringer i oppgavefordelingen på forurensningsområdet. Fylkesmannen er hovedforvalter av forurensningsloven og har over tid bygget opp kompetanse og

erfaring i tilsynsarbeidet som gjelder det ytre miljø. NHO er enig i at Fylkesmannen beholder et helhetlig ansvar for tilsynet med det ytre miljø i tett dialog med Statens forurensningstilsyn.

Den etat som er forurensningsmyndighet på regionalt nivå bør også være vannregionmyndighet. Oppgavene ligger nær opp til den tilsynsfunksjon fylkesmannen er satt til å ivareta på vannforurensningsområdet, og den kompetansen ligger i dag hos fylkesmannen og i SFT. Det er derfor lite effektivt å overføre denne oppgaven til regionalt nivå slik det er foreslått.

Vennlig hilsen
For NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON
Område næringspolitikk

Petter Haas Brubakk
Direktør

Vedlegg: NHOs kommentarer til St.meld. nr. 12 (2006–2007) Regionale fortrinn – regional framtid, sendt Stortingets kommunal- og forvaltningskomité den 31. januar 2007

Stortingets Kommunal- og forvaltningskomite
Stortinget
0026 Oslo

Vår dato 31.01.2007
Deres dato
Vår referanse mha
Deres referanse

Regionale fortrinn - regional framtid (St.meld. nr. 12 (2006-2007)). Høring 5. februar - NHOs kommentarer

NHOs forståelse av meldingen er redegjort for under pkt 3. Denne forståelsen ligger til grunn for NHOs kommentarer.

1. NHOs merknader til meldingen

1.1. Grunnleggende beslutninger mangler

Den største svakheten ved meldingen er etter NHOs oppfatning at kommuneområdet er fredet. Regjeringen har videre bestemt seg for et regionalt nivå *før* regionenes oppgaver vurderes. Regjeringen konkluderer heller ikke med *hvor mange* regioner den anbefaler. Det er altså uklart hva slags regioner som skal overta de arbeidsoppgaver som (ikke ennå) foreslås overført til dem.

NHO har tatt til orde for en forvaltningsreform som bygger på færre og større kommuner enn i dag. Det vil fjerne behovet for et folkevalgt regionalt nivå i tillegg.

NHO konstaterer også at det er stor uklarhet knyttet til den videre prosess for hvordan man skal komme frem til antall regioner og oppgavefordeling. På den ene side sier regjeringen at prosessen skal "basere seg på at frivillighet er utgangspunktet for regioninndelingen". Men samtidig sies det at "Dersom man lokalt ikke kommer fram til enighet om inndelingen, **eller enigheten ikke oppleves som funksjonell**, vil regjeringen legge fram forslag som med utgangspunkt i de aktuelle modeller og kriteriene for regioninndeling gir en inndeling som er mest mulig hensiktsmessig i forhold til oppgavefordeling og regionale preferanser" (vår utheving).

NHO merker seg at regjeringen dermed selv underminerer hele prinsippet om frivillighet når det gjelder regional sektor. Etter vår oppfatning burde det samme være tilfellet med hensyn til kommunal sektor, slik at det også her arbeides mot "en inndeling som er mest mulig hensiktsmessig i forhold til oppgavefordeling" og lokale preferanser.

1.2. Uheldig fragmentering av næringspolitikken

Det ligger en åpenbar fare for å fragmentere og svekke næringspolitikken ved å fordele viktige virkemidler for næringslivet til en uferdig regionmodell både med hensyn til oppgaver og antall. Innovasjon Norge vil svekkes som instrument for en nasjonal næringspolitikk. Ordning med regionale forskningsfond, og at regionene får ansvar for bevilgning til forskningsinstituttene vil også ha negative konsekvenser.

NHO mener at tildeling av offentlige midler til forskning bør skje utelukkende etter vurdering av prosjektenes kvalitet og relevans. Regionale "pottes" for forskning kan lett bidra til støtte til forskning av lavere kvalitet enn vi ellers ville ha fått.

2. NHOs anbefaling til regjeringens videre arbeid

NHO mener at Stortingsmelding 12 (2006-2007) bør trekkes tilbake. I stedet bør det utarbeides en langt mer prinsipiell melding der hele forvaltningssystemet sees under ett, og der man trekker opp de langsiktige prinsipper for både antall forvaltningsnivåer og oppgavefordeling dem imellom i de kommende tiår.

Subsidiært bør det i den "høringsrunden" som er varslet etter Stortingsbehandlingen, sikres at det også åpnes for innspill som gjelder størrelse på, og organisering av, kommunal sektor.

3. NHOs forståelse av Stortingsmeldingens hovedinnhold

Det foretas ingen endringer i kommunesektoren, verken når det gjelder kommunenes antall, størrelse eller oppgaver.

Fylkeskommunene erstattes av et såkalt regionalt nivå, med direkte valg til regiontingene. Det tas ikke stilling til hvor mange regioner det skal være, men skisseres tre muligheter; 1) om lag som dagens fylkeskommuner, 2) en mellommodell, og 3) en modell med få regioner. Regjeringen sier selv at den anser mellommodellen for å være lite aktuell.

Oppgaver til de nye regionene vil avhenge av antall regioner; jo færre regioner jo flere oppgaver til regionene. I forhold til dagens fylkeskommuner vil imidlertid selv den ordningen som innebærer om lag like mange regioner som fylker føre til en viss utvidelse av oppgaveporteføljen. Disse er:

- * Noe mer samferdsel
- * Overføring av de av Fylkesmannens oppgaver som ikke er knyttet til kontroll
- * Tildeling av fiskeoppdrettskonsesjoner
- * En del oppgaver innen kulturområdet

* Regionalt deleierskap i Innovasjon Norge

* Regionale forskningsfond samt ansvar for regionale forskningsstiftelser.

Dersom modellen med færrest regioner legges til grunn, vil det være aktuelt med ytterligere oppgaveoverføring til regionene, særlig innen samferdsel og kultur.

Meldingen vil nå i praksis bli sendt ut på "høring" til bl.a. kommuner, fylkeskommuner og næringsliv, med sikte på at endelig forslag til regioninndeling kan fremmes våren 2008.